

Når ressourceforløb giver mening

Handicapidrættens Videnscenter 2016

Handicapidrættens
Videnscenter

Udgivet i 2016 af
Handicapidrættens Videnscenter
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup
www.handivid.dk
46 34 00 00

Redaktion:
Maja Sølvstrøm og Kristian Jensen

Foto:
Handicapidrættens Videnscenter

Layout:
Tai

Tryk:
Glumsø Bogtrykkeri A/S

ISBN: 978-87-90388-20-1

3 INTRODUKTION

5 MERE TILLID

6 MINDRE MAGTUDØVELSE

7 MOTIVATION

8 HANNE

11 BORGERENS AKTIVE VALG

12 INDHOLDET

13 MENINGSFULDE FÆLLESSKABER

14 KARIN

16 KARSTEN

17 FORENKLING AF SAGSGANGE

18 SAMMENHÆNG

18 RESULTATER

Handicapidrættens Videnscenter gennemførte i perioden fra november 2013 til januar 2016 et ressourceforløbsprojekt i samarbejde med Muskelsvindfonden, Spastikerforeningen, Egmont Højskolen og Slagelse og Odense kommuner. Projektets mål var at vise, hvordan man i praksis kan tilrettelægge ressourceforløb, så borgere med komplekse problemer får en bedre hverdag og bliver klar til at (gen)indtræde på arbejdsmarkedet, hvis det er muligt.

34 borgere visiteret til ressourceforløb i Slagelse og Odense kommuner deltog i projektet.

Overordnet har implementeringen af ressourceforløb landet over fået en problematisk start, og kritikken fra borgere og interesseorganisationer er haglet ned over kommunerne for deres måde at gribe det an på.

Odense og Slagelse er ikke nogen undtagelse.

I Videnscentrets projekt har vi grebet opgaven markant anderledes an, og resultaterne er, set fra de berørte borgeres perspektiv, væsentligt anderledes.

Med udgangspunkt i erfaringerne fra projektet er det Videnscentrets vurdering, at det er muligt at tilrettelægge ressourceforløb, der giver mening - i lovens forstand, såvel som i borgernes øjne. I dette hæfte redegør vi kort for erfaringerne og for de forudsætninger, der må tilvejebringes for at få ressourceforløbene til at virke.

Interesserede er velkomne til at kontakte os for yderligere information, og Videnscentrets medarbejdere stiller gerne deres viden til rådighed i forbindelse med konferencer, efteruddannelsesforløb og lignende.

15. september 2016

Kristian Jensen

Centerleder

Mere tillid

De var søde nok, men der var hele tiden en underliggende stemning af, at de skulle passe på, at jeg ikke snød.

Kvinde, 60 år

Gensidig tillid er en forudsætning for, at vi som socialarbejdere kan opnå resultater sammen med borgere med svære problemer. Desværre oplever vi, at der ofte er en stor gensidig mistillid mellem borger og sagsbehandler, som står i vejen for, at borgeren får den optimale hjælp.

Et af problemerne er, at den koordinerende sagsbehandler kun i meget begrænset omfang har myndighed til at bevilge indsatser til borgeren. Ofte skal sagen omkring en anden forvaltning eller passere et skrivebord i ledelsen, inden sagsbehandleren kan give borgeren et svar. Det kan give borgeren en oplevelse af ikke at kunne stole på sagsbehandleren. De koordinerende sagsbehandlere bør have myndighed og adgang til ressourcer, så de kan indgå konkrete aftaler med borgeren og handle på dem.

Tillid handler også om ikke at have en fastlåst dagsorden. Borgeren oplever ofte, at dagsordenen ligger fast på forhånd, fordi sagsbehandleren er bundet af rehabiliteringsteamets plan, og fordi kommunens system tager udgangspunkt i, at ressourceforløb først og fremmest handler om beskæftigelse.

Tvivl og mistro gennemsyrrer også visitationsproceduren, hvor borgeren visiteres til noget, fordi andre mener, det er det rigtige, og ikke fordi borgeren ønsker det. Vores erfaring siger, at det giver bedre resultater at lytte til, hvad borgeren selv mener er det rigtige. Derfor bør ressourceforløb også kun gives til borgere, som selv ønsker det.

Vil man skabe tillid mellem borger og sagsbehandler, bør man øge den tid, der er til rådighed til den enkelte. Vores erfaring er, at omkring 15 borgere per sagsbehandler er passende, hvis man reelt skal kunne fungere i den koordinerende rolle. De koordinerende sagsbehandlere i samarbejdskommunerne havde fra starten ca. 35 sager hver, men efter kort tid op til 60 sager ad gangen.

“Jeg havde paraderne oppe. Vi er jo ikke rigtig vant til, at der bliver gjort noget for vores skyld”. (Kvinde, 45 år).

Mindre magtudøvelse

Magtforholdet mellem borger og sagsbehandler bør reguleres, så der kommer mere balance i det. Borgerne oplever, at andre bestemmer over deres liv, og at der ikke bliver lyttet til, hvad de selv mener.

Det er vigtigt, at borgeren har nogle klare rettigheder i mødet med kommunen, som borgeren kender til og kan støtte sig til.

"Det er så ubehageligt at være i det system. Jeg har været det så længe, at mit liv ikke er i mine hænder. Det gør mig træt og vred, at andre hele tiden skal beslutte på mine vegne, fordi hvis man ikke ejer sin egen skæbne, er man taget til fange." (Kvinde, 29 år).

Mødet med rehabiliteringsteamet er overvældende og angstprovokerende for mange borgere. Det betyder, at borgeren har svært ved at tale sin egen sag og kan have svært ved at forstå og huske, hvad der foregår på møderne. Det er afgørende, at nogen taler borgerens sag over for eksperterne i teamet, hvis han eller hun ikke selv kan.

*Det var rigtig ubehageligt.
De vidste faktisk nærmest ikke,
hvorfor jeg kom.*

*De havde overhovedet ikke læst
mine papirer.*

*Og så er det jo et dommerbord,
man bliver sat over for, hvor
en masse mennesker beslutter,
hvad man skal.*

Kvinde, 50 år

Motivation

Det Centrale Handicapråd offentliggjorde i 2015 en undersøgelse, hvor man spurgte personer med handicap, hvordan de oplever relationen til kommunen. (GAP-analyse. Det Centrale Handicapråd April 2015).

Undersøgelsen viste, at en meget stor gruppe borgere med handicap mener:

- At sagsbehandlerne ved for lidt om deres handicap
- At de ikke bliver hørt
- At de ikke har indflydelse på deres egen situation

Kommunernes Landsforening har offentliggjort en undersøgelse, hvor man har spurgt kommunerne, hvad de anser for de største forhindringer i forhold til at få ressourceforløb til at fungere. (KL-undersøgelse af ressourceforløb mv. April 2015).

Kommunerne svarede, at:

- Borgerne er umotiverede
- Der mangler relevante tilbud
- Lovgivningen spiller ikke sammen.

De to undersøgelser vidner om nogle fastlåste positioner, hvor borgere og sagsbehandlere gensidigt har negative forventninger til hinanden. Disse forventninger er i sig selv en alvorlig hindring for at lave indsatser, som nytter og giver mening for borgeren.

Et af fokuspunkterne i vores projekt var at lytte til borgeren, indtil vi kunne se vedkommendes side af sagen. Det var en kæmpe lettelse i relationen til borgerne, når de indså, at de blev set og hørt. Ikke nødvendigvis bekræftet i deres verdensbillede, men bekræftet i at vi havde hørt og forstået, hvordan verden så ud fra deres perspektiv.

Hanne

Hanne Frydahl er 43 år og har siden teenagealderen været plaget af smerter på grund af fibromyalgi. I perioder har sygdommen holdt Hanne fanget i hjemmet, og hun har haft svært ved at være aktiv med sin 8-årige datter, Tulle. Da kommunen tildeler Hanne ressourceforløb, har hun været væk fra arbejdsmarkedet i mere end fem år.

Hanne sidder ved havebordet foran campingvognen på den campingplads, hvor hun og familien holder til som fastliggere hver sommer. Hanne kalder campingpladsen for paradiset. Når hun er her, er hun mindre begrænset end i det daglige liv derhjemme, hvor smerterne afskærer hende fra meget af livet uden for huset.

”Heroppe kan jeg bare gå ind til naboen og være der i fem minutter, og så gå hjem og sove til middag. Her kender folk mig, og de ved, at der er dage, hvor jeg ikke har det godt,” fortæller Hanne.

Bange for at vise overskud

Hanne har smerter i knæ, hofter, fødder, skuldre og arme. Det betyder, at hun ofte får meget lidt søvn. Hun har derfor sjældent det store overskud i hverdagen. Mange dage har hun svært ved at komme ud af sengen for smerter. Alligevel vurderede rehabiliteringsteamet, at Hanne skulle i ressourceforløb.

”På det tidspunkt var det gået ned ad bakke med min sygdom i mange år, og det hele føltes håbløst. Men det var som om, kommunen ikke accepterede det. Jeg stolede ikke på dem overhovedet, for jeg følte ikke, at jeg blev hørt,” siger hun.

”Da jeg blev tvunget i ressourceforløb, brød jeg fuldstændig sammen. Jeg havde regnet med en førtidspension, og det var det, min daværende sagsbehandler havde lovet.”

Positivt overrasket

På grund af de tidligere oplevelser var Hanne først meget negativt indstillet over for Handicapidrættens Videnscenters projekt. ”Vi fik Videnscentrets brev om, at det var frivilligt at deltage i informationsmødet. Men når jeg læste det brev, stod der mellem linjerne: du skal. Det var jeg vant til, at det betød. Jeg turde ikke blive væk.”

I løbet af det indledende 5 døgns internat gik det op for Hanne, at projektet var anderledes end de indsatser, hun tidligere har været igennem.

”Da vi havde været i varmtvandsbassinet på internatet sagde vi, at det kunne være skønt, hvis man også kunne det derhjemme. Så gik der halvanden time, og så kom Peter og Torben og sagde, at de havde fået fat i Slagelse Handicap Idrætsforening og arrangeret, at vi kunne komme derud. Det viste, at der var handling bag det, de sagde,” siger Hanne.

Hanne oplever, at hun fik et stort udbytte af samarbejdet med Videnscentrets konsulent, og det var også med til at forbedre samarbejdet med sagsbehandleren:

”Jeg føler, at Torben åbnede sagsbehandlerens øjne, så hun pludselig så mig som et individ i stedet for et nummer. Jeg følte, at han var mit talerør, når min hjerne stod af.”

*Da jeg blev tvunget i ressourceforløb,
brød jeg fuldstændig sammen*

Samarbejdet med sagsbehandleren blev bedre

Hanne mener også, at det havde positiv indflydelse på relationen til sagsbehandleren, at de holdt nogle møder i Hannes hjem:

”Så skifter det fra, at hun er i sin komfortzone, til at hun er gæst i ens hjem og skal agere på en anden måde. Kort efter, at jeg fik min pension, ringede sagsbehandleren til mig bare for at høre, hvordan jeg havde det. Det tror jeg ærlig talt ikke, at andre af mine sagsbehandlere har kunnet finde på. Nogle af de gange, hvor min sagsbehandler kom hjem til mig, var jeg så dårlig, at jeg ikke kunne komme ud af huset. Havde hun ikke været hjemme hos mig, havde hun ikke oplevet, når jeg havde det dårligst,” siger Hanne.

Hun oplever også, at forløbet med Videnscentret har givet hende større selverkendelse og selvaccept:

”I dag har jeg nemmere ved at acceptere, når jeg opdager ting, jeg ikke længere kan. Jeg har læst mange bøger, og det kan jeg ikke mere. Men så hører jeg lydbøger. Jeg er blevet bedre til at sige, at det er bare ærgerligt. Så må jeg prøve noget nyt.”

Hanne har generelt fået mere overskud i løbet af de seneste måneder. Hun har endelig fået sin førtidspension.

Og så har hun købt en el-scooter, som har givet en helt ny frihed.

”Jeg er så glad for den. Med el-scooteren kan jeg nå en hel masse. Og når jeg kommer hjem, er jeg kun træt – jeg har ikke ondt. Så jeg kommer meget mere ud end før,” fortæller Hanne.

De positive forandringer i Hannes liv har også betydning for hendes familieliv og forholdet til Tulle:

”Jeg kan være med på en anden måde nu. I sidste uge var jeg med Tulle nede i bunden af campingpladsen og lave snobrød. Nu får hun ikke længere et nej hver gang, hun spørger, om vi skal noget,” siger Hanne.

Tidlig indsats er afgørende

Hanne mener, at hvis ressourceforløbene skal give mening, skal man sætte ind tidligere. Når man allerede har været syg i mange år, er det for sent:

”Hvis jeg var kommet med i projektet fire-fem år tidligere, så tror jeg, at jeg var endt i fleksjob. Det var synd, at det først kom, da jeg havde været syg i mange år. Men projektet har lært mig, at hvis du accepterer din situation og tager de hjælpemidler, der er, så kan du faktisk en del.”

Borgerens aktive valg

Indsatsen bør bygge på borgerens aktive valg. Sagsbehandleren bør undersøge og fremlægge forskellige muligheder for borgeren – og give den pågældende mulighed for at vælge til og fra. Valgfrihed er en stærk motivationsfaktor.

Når man som borger møder det kommunale system, kan det opleves som farligt at sige nej. Den, som skal hjælpe dig, har også magt til at tage dine ydelser fra dig, hvis du siger nej til et tilbud. Det er et dårligt udgangspunkt for motivation. Skal man kunne træffe et valg, skal der være meningsfulde alternativer og et oplyst grundlag. Underliggende trusler og tvang er selvsagt ikke befordrende for et frit, oplyst valg.

Deltagelsen i Videnscentrets projekt var frivillig for borgerne. Deltagerne blev opfordret til at sige fra, hvis noget blev for svært eller oplevedes forkert. Det kostede lidt tid for deltagerne at vænne sig til det. Blandt de mange positive effekter var, at ingen faldt fra undervejs.

Ideen med at støtte folk i noget, de gerne vil, frem for det, de bare skal.

Jeg tænkte, det var rigtig fornuftigt.

Det er massivt at slås med kommunen og alle de forpligtelser, man har.

Der er ikke plads til en selv nogen steder. Så kunne man blive støttet i det, ville det være rigtig dejligt.

Indholdet

Indholdet i forløbet skal tage udgangspunkt i den enkeltes behov, problemstillinger og prioriteringer. Findes der ikke et tilbud, der giver mening, må man opfinde det.

Borgere, som kommer i ressourceforløb, har per definition været igennem alle relevante tilbud i kommunen. Skal ressourceforløb give mening, må tilbuddene derfor skræddersys, og borgeren må have det afgørende ord, når der skal prioriteres. I projektet fokuserede vi på at finde frem til aktiviteter, der gav mening for den enkelte, uanset om de var direkte beskæftigelsesrettede eller ikke. Når man føler sig stigmatiseret med sine problemer, er det først og fremmest vigtigt, at noget begynder at bevæge sig i en retning, der giver mening. Siden kan man justere kursen.

"Jeg elsker at danse. Det var fantastisk. Og ridning. Jeg har efterfølgende fået tilkendt vederlagsfri ridefysioterapi, og det har jeg gjort siden. Det løsner mine led i ryggen og gør, at jeg ikke så ofte skal til kiropraktor." (Kvinde, 38 år).

Meningsfulde fællesskaber

360°-konsulent

Hver borger i projektet har haft tilknyttet en fast 360°-konsulent. Konsulentten støtter den enkelte i at håndtere hverdagens udfordringer.

Konsulentten har indsigt i arbejdsmarkedet og de forhold, der hhv. hæmmer og fremmer inklusion af personer med fysiske og psykiske problemer og har overblik og erfaring til at kunne agere meningsfuldt i forhold til borgerens privatliv, arbejdsliv, sociale aktiviteter og sundhedstilstand.

De to 360°-konsulenter i projektet, Torben Pehrsson og Peter Due, har forenet rollen som personlig mentor, facilitator og brobygger i forhold til det omgivende samfund og dets muligheder og krav.

Mange i ressourceforløb føler sig alene med deres problemer. Det har stor betydning for den enkelte at indgå i fællesskaber med andre, som forstår deres situation. Det kan ske ved at inddrage civilsamfundet og støtte borgeren i at blive en del af fællesskaber, hvor vedkommende meningsfuldt kan være med.

I Videnscentrets projekt har det haft klare positive effekter at bringe deltagerne sammen i grupper med ligestillede. Ressourceforløbenes meget individuelt tilrettelagte indsats må ikke betyde, at man bliver isoleret. Derfor startede og sluttede vore ressourceforløb med højskolelignende ophold á 2-5 dages varighed, hvor deltagerne var sammen i grupper på 8-12 deltagere.

”Man skal ikke forklare sig, skal ikke forklare, at man ikke har sovet ordentligt om natten. Det er skønt at være sammen med andre, der forstår. Snakken flyder bare, vi skal ikke være bange for, at der ikke er noget at tale om, når vi ses.” (Kvinde, 41 år).

Karin

For to år siden vejede Karin Lykke Christiansen 103 kg. Hun gik med rollator på grund af en medfødt indsnævring af blodårerne. Det var i den tilstand, Karin påbegyndte sit ressourceforløb. I dag har hun tabt 45 kilo, været i praktik i Bilka og fået bevilget fleksjob. Oven i det har hun lige taget truckcertifikat.

Oprindeligt havde Karin håbet på at få førtidspension, for hendes helbredsmæssige problemer virkede uoverkommelige. I stedet gav kommunen hende to års ressourceforløb. Det sidste af de to år var hun tilknyttet Handicapidrættens Videnscenters projekt.

”Jeg var helt nede i kulkælderen. Jeg kunne kun se mig selv som en, der skulle have pension. På det tidspunkt kunne jeg højst gå 50 meter med min rollator,” fortæller Karin.

Havde mistet troen

Det første år, Karin var i ressourceforløb, havde ikke budt på andet end varmtvandssvømning en gang om ugen. Selv havde hun ønsket at få en diætist og noget genoptræning for den operation, hun havde fået i benene på grund af sin sygdom. Kommunen gav afslag på begge.

”Jeg følte, at jeg var en bog, der blev lagt op på en hylde, og så blev jeg taget ned hver tredje måned og støvet af. Så var jeg placeret, og det var billigt,” fortæller Karin.

Da hun fik folderen om Handicapidrættens Videnscenters projekt, havde hun mest lyst til at smide den i skraldespanden. Hendes mand insisterede dog på, at hun tog med på det indledende 5-døgns internat, og dermed blev hun en del af projektet.

”Internatet var som at komme med en tom tank og blive fyldt op med brændstof. Der var ikke nogen, som så negativt på én. Vi var alle i samme båd, vi forstod hinanden,” siger Karin.

Genoptræning og vægttab førte til job

Karin blev tilknyttet konsulent Peter Due fra Handicapidrættens Videnscenter. Han sørgede for, at Karin kom til lægen og fik medicin mod sin depression, og han tog med Karin til møderne hos kommunen. Her hjalp han Karin med at få bevilget den diætist og fysioterapeut, som hun tidligere havde fået afslag på. Og så begyndte det at gå den rigtige vej.

”Jeg kunne ikke have undværet Peter. Når jeg har været hos kommunen

Jeg er hammer stolt over alt det, jeg har opnået

alene, er jeg rendt ind i en lukket dør. Det gør en kæmpe forskel at have en med, der kan tale ens sag,” siger Karin.

Med diætistens hjælp tabte Karin sig 45 kilo, og med fysioterapeutens hjælp fik hun genoptrænet sine ben. Karin træner nu selv i et fitnesscenter to gange om ugen, og rollatoren er der ikke længere brug for. Med et forbedret helbred var Karin klar til at afprøve en praktik. Hun er oprindeligt udlært maler, men blev af helbredsgrunde omskolet og arbejdede som buschauffør, indtil sygdommen også satte en stopper for det.

Peter fik arrangeret, at Karin kom i praktik i Bilkas malerafdeling. Her kunne hun bruge sin mangeårige erfaring til at vejlede kunderne. Karin håbede, at praktikken ville føre til ansættelse i fleksjob. Det har hun nemlig fået bevilget af kommunen. Ansættelsen blev desværre ikke til noget, så hun leder ufortrødent videre efter en arbejdsplads, hvor hun kan bruge sin ekspertise.

Mistilliden er en udfordring

Karin har oplevet, at der kan være stor mistillid mellem sagsbehandler og borger, og det er en udfordring for samarbejdet.

”Jeg er rigtig glad for hende, jeg har nu. Hende jeg havde tidligere, det var lige så jeg rystede, hver gang jeg skulle ind til hende. Det er jo ikke meningen, at man skal sidde og være hunderød for sin sagsbehandler. Det er ikke rart, når folk ikke tror på én.”

Karins forhold til systemet har ændret sig i positiv retning under forløbet hos Videnscentret. Hun mener, at det dels skyldes Peters rolle, dels at hun selv er blevet bedre til at åbne op og vise, at hun er klar til at kæmpe for at få det bedre.

”Nu er jeg nået dertil, hvor jeg kan klare mig selv. Hvis jeg ikke var kommet med i det her projekt, tror jeg ikke, at jeg havde været her i dag. Jeg er hammer stolt over alt det, jeg har opnået,” siger Karin.

Karsten

”Da jeg begyndte at spille musik igen, føltes det som om, der skete noget. Der var noget, jeg både kunne og ville, jeg havde et mål. Nu ved jeg det ikke. Jeg ved det fandeme ikke.”

Karsten Mortensen er uddannet smed og tidligere værtshusmusiker. Han lider af slidgigt i nakke, ryg og hænder. Han har KOL, mavesmerter, hukommelsesproblemer og dårligt knæ og lider af angst, stress og til tider depression. Han er døv på det ene øre og delvist lam i den ene arm. Det eneste arbejde, han kan se sig selv i, anser kommunen ikke for ordinært arbejde. Og selv om de ikke har mere at tilbyde ham, har de lige forlænget hans ressourceforløb med to år.

Musikken giver succesoplevelse

Sommerhuset ved Stillinge Strand er tætpakket med møbler, nips og musikudstyr. Det er her, Karsten på 59 år tilbringer det meste af sommerhalvåret. Det er også her, han øver sig på sit keyboard. Musikken er noget af det eneste, han brænder for. Når han spiller musik, mærker han ikke smerterne så meget.

Karsten har på grund af helbredet ikke været i ordinær beskæftigelse i 10 år. Han har derfor været i det kommunale system længe. I 2014 blev han visiteret til ressourceforløb og sagde ja til at komme med i Handicapdrættens Videnscenters projekt.

Karsten er tidligere blevet revalideret til både kørelærer og olie- og gasmontør, men sammen med Videnscentrets konsulent beslutter han at opgive de to muligheder, da det helbredsmæssigt ikke giver mening.

Konsulenten fra Videnscentret får i stedet sat i stand, at Karsten kommer ud at spille på plejehjemmet Blomstergården i Slagelse. Han begynder i praktik på plejehjemmet i efteråret 2015 med henblik på at få et fleksjob, og det er en stor succes.

”Det kørte bare virkelig godt derude. Alle de forskellige afdelinger kom og hørte det. De sagde, at de var rigtig glade for at have mig, og at de gamle altid kunne huske, når jeg skulle komme.”

Musikdrømmen brast

Praktikken nærmer sig sin slutning, og Karsten kontakter kommunen med henblik på at lave en aftale om fleksjob. Han har skiftet sagsbehandler i løbet af praktikperioden og får at vide af den nye sagsbehandler, at kommunen ikke anser musikunderholdningen for at være ordinær beskæftigelse. Han kan derfor ikke fortsætte i fleksjob.

”Så røg den. Jeg havde ellers forstået det som om, det hele tiden var meningen, at det skulle ende i et fleksjob. Da jeg skulle starte på Blomstergården, sagde min sagsbehandler: Nu går du bare ind og gør dig uundværlig. Og det gjorde jeg jo, jeg gjorde virkelig alt, hvad jeg overhovedet kunne. Hver gang de bad om et nummer, jeg ikke kunne, lærte jeg det til næste gang.”

Fremtiden virker håbløs

Karsten føler, at han har spildt et halvt år på at træne sig op til jobbet, og han har svært ved at se sig selv i andre jobfunktioner.

Forenkling af sagsgange

Kommunen har også svært ved at komme med nye tilbud eller forslag, og da Videnscentrets projekt slutter, sker der ikke mere. Alligevel bliver det besluttet på et møde med rehabiliteringsteamet i foråret 2016, at Karstens ressourceforløb forlænges med to år.

Kommunen sender Karsten til anden aktør, som foreslår Karsten en lang række jobs, men forslagene tager ikke hensyn til hans begrænsede fysiske formåen.

”Min konsulent derinde har f.eks. foreslået mig, at jeg skulle være skraldemand, parkeringsvagt og vinduespudser. Men jeg må ikke løfte mere end tre kilo, jeg kan ikke løfte min venstre arm, og jeg har problemer med knæ, ryg og nakke. Jeg kan jo ikke klare nogle af de jobs, for fanden,” siger Karsten.

Kommunen trækker tiden ud

Karsten har været glad for at være med i Videnscentrets projekt. Men det har ikke rigtig ændret hans omstændigheder.

”Det har været hyggeligt. Og det var godt, at jeg kom i gang med at spille igen, og at I fik sat gang i praktikken på plejehjemmet. Men når kommunen ikke vil være med, er der jo ikke kommet så meget ud af det,” siger han.

Han er overbevist om, at kommunen trækker tiden ud, så han kan fastholdes på den lave ressourceforløbsydelse så længe som muligt.

”Der kommer jo en førtidspension ud af det til sidst, og det ved de godt,” mener han.

Det er afgørende for borgerens motivation, at der handles på de beslutninger, der bliver taget, så man ikke skal vente mange måneder på sagsbehandling. Derfor er det nødvendigt at forenkle sagsgangen. Forenklingen gælder både opstart og afslutning af ressourceforløbet, så man både kommer hurtigt i gang, mens man er motiveret, og så man, når man fx er klar til et fleksjob, kan komme i gang med det uden unødigt forsinkelse. Folk har ofte ventet længe i forvejen, fordi alle andre indsatser i LAB-loven har været afprøvet først. Det betyder, at man kan være i systemet meget længe, før man får mulighed for at få et ressourceforløb. Så føles det meningsløst at skulle vente yderligere mange uger fra man har været for teamet til man kommer i gang med forløbet.

Rehabiliteringsteamet kan også være en flaskehals for borgere, som gør hurtige fremskridt og fx er parate til et fleksjob, længe før deres ressourceforløb udløber, med det resultat, at jobbet risikerer at være væk når sagen endelig kommer for teamet. Det må kunne gøres enklere.

Flere end halvdelen af deltagerne i projektet var stadig i ressourceforløb, da projektet sluttede, selv om det i de fleste tilfælde var hævet over enhver rimelig tvivl, om udgangen skulle være et fleksjob eller en førtidspension. Det placerer borgerne i et limbo, som de bestemt ikke har behov for i den fase af forløbet, hvor de har brugt mange kræfter på at blive klar til at handle.

”Inden vi mødte jer, var vi alle sammen helt nede i kulkælderen. Vi har ventet og ventet. På mine ni måneder med jer har jeg fundet ud af, at ting kan fungere. Aftaler kan blive holdt.” (Kvinde, 35 år).

Sammenhæng

En helhedsorienteret indsats bør ikke kun handle om, at en række forskellige fagpersoner bruger deres ekspertise til at tilrettelægge hver deres del af et forløb. Det er afgørende, at der også menneskeligt set er en sammenhæng i indsatsen, at sammenhængen er synlig for borgeren, og at han eller hun føler sig tryk i den. Den koordinerende sagsbehandler bør ikke sidde med hovedet inde i skærmen og koordinere, men må være parat til at rykke i marken og hjælpe borgeren med at få tingene til at ske. Samtidig er det afgørende, at tidsudmålingen er individuel. Forskellige sager kræver forskellige grader af koordinering og tid, og man kan ikke forvente et quickfix. Omvendt skal man kunne rykke med kort varsel, hvis tingene udvikler sig hurtigere end forventet.

Gennem projektet oplevede vi, at en del kunne have været indstillet til pension inden for det første halve år, mens andre hurtigt viste sig klar til et fleksjob. Alligevel måtte de vente på den pension eller fleksjob-godkendelse, som må komme før eller senere.

"Jeg skulle have haft førtidspensionen i stedet for at starte i ressourceforløb. Selvfølgelig skulle jeg det. Det var spild af penge, tid og energi, og jeg fik det dårligere. Man ved ikke, hvad man bliver kastet ud i af alt muligt, som ikke er for min skyld, men fordi nogen skal overholde nogle regler." (Kvinde, 60 år).

Resultater

Videnscentrets ressourceforløbs-projekt er slut. Efterfølgende har vi spurgt deltagerne, hvordan de vurderer, at deres ressourceforløb har påvirket deres livskvalitet og forventninger til fremtiden, og hvilken gavn de vurderer, de har haft af den del af forløbet, der er foregået i Videnscentrets regi. Svarene fremgår af cirkeldiagrammerne på næste side.

Endvidere har vi spurgt til deltagernes forsørgelsesgrundlag nu, et halvt år efter projektet sluttede. Deres svar på dette spørgsmål fremgår af søjlediagrammet.

Det er værd at bemærke, at over halvdelen af deltagerne i projektet stadig er i ressourceforløb på trods af den intensive indsats, de har været igennem. Det skyldes for manges vedkommende, at sagsbehandlingen trækker ud. I de fleste tilfælde kan udgangen forventes at blive pension, mens enkelte stadig kæmper for at blive godkendt til fleksjob - og derefter finde et arbejde, som matcher deres restarbejdsevne.

Hvordan er din livskvalitet i dag ?

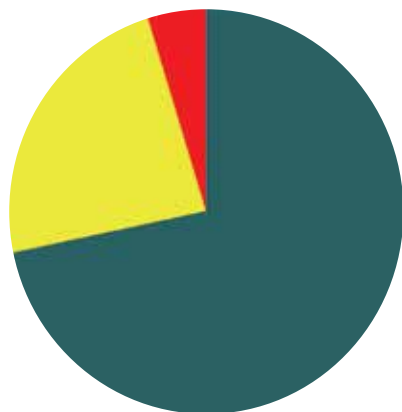
● Jeg har det bedre ● Uændret ● Jeg har værre

Hvordan ser du på fremtiden ?

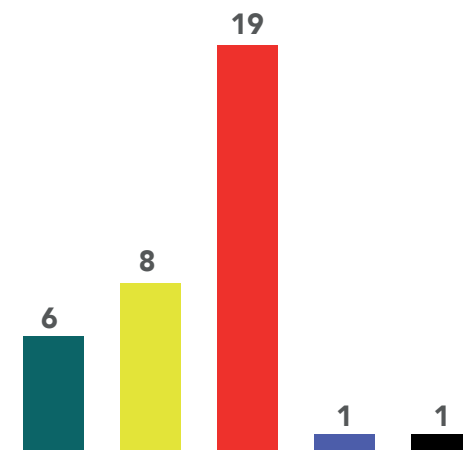
● Positivt ● Hverken / eller ● Negativt

Hvilken gavn har du haft af forløbet ?

● Meget gavn ● Lidt gavn ● Ingen gavn

Status ved projektets afslutning

● Flexjob ● Førtidspension ● Ressourceforløb ● Død ● Uoplyst

Ressourceforløb er i lovgivningen beskrevet som en beskæftigelsesfremmende indsats, der har til formål at udvikle arbejdsevnen hos personer med komplekse problemer, så de kan bestride et job i stedet for at være arbejdsløse eller hæve førtidspension.

De hidtidige erfaringer med ressourceforløb tyder på, at beskæftigelseseffekten er begrænset, og at mange borgere i ressourceforløb ikke føler sig godt hjulpet, snarere tværtimod.

Handicapidrættens Videnscenters ressourceforløbs-projekt peger på, at

effekten af ressourceforløb bliver større og borgernes oplevede livskvalitet øges, hvis sigtet breddes ud til at omfatte sider af tilværelsen, som er af væsentlig betydning for hverdagslivet og dermed direkte og indirekte påvirker arbejdsevnen. Det kan fx handle om familieliv, fritid, natur, kultur og menneskelige fællesskaber.

Samtidig må borgeren have mulighed for at indtage pladsen der, hvor hun retteligt hører hjemme: Som styrmand i sit eget liv.